

A bírósági végrehajtási eljárásokban előterjeszhető alkotmányjogi panaszok dilemmáinak vázlatos áttekintése²

Előszó

Jelen tanulmány alapvetően – elvi, jogelméleti értelemben véve – két halmazba elhelyezkedő jogintézmény, a bírósági végrehajtási eljárás és a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára irányuló Alkotmánybírósághoz előterjeszhető alkotmányjogi panasz („valódi alkotmányjogi panasz”) alapján induló alkotmánybírói eljárásra vonatkozó jogirodalom, jogszabályi rendelkezések bírósági döntések és alkotmánybírói döntések áttekintésére irányul. A szerző jelen tanulmányban a jogerősen befejezett bírósági vagy azzal azonosnak minősülő jogerősen befejezett döntések ügyszámait nem hozza nyilvánosságra.

A bírósági és alkotmánybírói döntések áttekintését követően kérdésként merül fel, hogy a két halmaznak egyáltalán jogszociológiai, illetőleg joggyakorlati értelemben véve léteznek-e közös metszéspontjai.³ Amennyiben a megnevezett halmazoknak léteznek metszéspontjai, abban az esetben indukálódik a metszéspontban álló elemek áttekintése. Elsődlegesen az alábbiakban, a következő pontban a bírósági végrehajtási eljárás halmazának áttekintésére, a bírósági végrehajtási eljárás fogalmának meghatározására és a bírósági végrehajtási eljárásokban igénybe vehető jogorvoslatokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések áttekintésére vállalkozom. A tanulmány további pontjában célszerűnek látszik a bírósági végrehajtás fogalmának, a bírósági végrehajtásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések kialakulásának rövid áttekintése, illetőleg a bírósági végrehajtási eljárásban igénybe vehető jogorvoslatok ismertetése. E körben elsődlegesen indokolt a bírósági végrehajtási eljárásban⁴ igénybe vehető jogorvoslatokat a végrehajtási perek és a végrehajtási nemperes eljárás ismérve szerint megkülönböztetni.

---

¹ PhD (KRE ÁJK), kamarai jogtanácsos.

² A szerző a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskoláján szerzett doktori fokozatot. A szerző jelen tanulmányt Professzor Dr. Pokol Béla, az Alkotmánybíróság tagja, egyetemi tanár, MTA doktor Professzor Úr 70. születésnapja alkalmából, tudományos kutatási eredményeinek elismerése és méltatása céljából készítette, egyben e tanulmányban megköszönve a szerző doktorandusz tevékenység folytatására történő ösztönzését és a szerző doktorandusz tevékenységének megkezdésében nyújtott támogatását. A szerző e tanulmányban külön köszönetet nyilvánít Tóth J. Zoltánnak a szerző témavezetői tevékenységének ellátásáért és a szerző doktori értekezésének elkészítésében nyújtott támogatásáért és segítségéért. Jelen tanulmányban a szerző ugyancsak hálás köszönetét fejezi ki az őt foglalkoztató gazdasági társaság tulajdonosainak és vezető tisztségviselőinek, munkatársainak, hogy a kamarai jogtanácsosi tevékenysége ellátása során a szerzőt a gyakorlati munkavégzésben is átfogó rendszerszinten történő gondolkodásra és a jogviták komplex szemléletmód alapján történő megközelítésére és megoldására ösztönzik és biztatják. Jelen tanulmányban foglaltakért természetesen a szerző vállal kizárólagos felelősséget.

³ A jogszociológia kifejezés először Eugen Ehrlich 1913 évben megjelent írásában jelenik meg elsőként. Eugen Ehrlich megkülönböztette a társadalmi jogot (kisebb csoportokban létrejövő normarendszer) a jogász jogot (bírók jogviták elbírálása során meghozott döntései) és az állami jogot (az állami jogalkotó hatalom által megalkotott jogrendszer). Ugyancsak Eugen Ehrlich nevéhez fűződik annak felismerése, hogy az állami jog a társadalmi joggal, a mindennapi életben alkalmazott „élő joggal” szemben sok esetben háttérbe szorul, az állami jogalkotó hatalom által alkotott jogszabály sok esetben „papíron” marad. In.: Pokol Béla: Jogszociológiai vizsgálódások Rejtjel Kiadó, Budapest, 2003. 14-21. o.

⁴ A bírósági végrehajtásról lásd pl.: Gyüre Péter: A bírósági végrehajtás elrendelésére vonatkozó általános szabályok figyelemmel a szubszidiárius jelleggel alkalmazandó új polgári perrendtartás rendelkezéseire. Eljárásjogi Szemle, 2018/1. szám, 47-53. o.

Jelen tanulmány középpontjába a bírósági végrehajtások elrendelése, ezen belül a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelmek megtagadása, e döntések ellen igénybe vehető jogorvoslati lehetőségek, a bírósági végrehajtás foganatosítása során a végrehajtási eljárás kezdeményezésével, elrendelésével és foganatosítására vonatkozóan érvényesülő végrehajtási költségek elszámolásából eredő jogviták orvosolására irányuló jogorvoslati lehetőségek bemutatása került. Elsőként a bírósági végrehajtási eljárás rendszerét indokolt áttekinteni.

I. A bírósági végrehajtási eljárásokban előterjeszhető jogorvoslatokról

A bírósági végrehajtási eljárás olyan törvényben szabályozott eljárásként határozható meg, amelyben állami vagy azzal azonosnak minősülő szervben elsődlegesen vagyoni kényszer alkalmazásával érvényre juttatja az állam által egyedi döntésben elismert alanyi jogot vagy előzetesen biztosítja a védelemben részesített alanyi jogi érvényesülését.⁵ A polgári ügy önálló szakaszát, kényszerítő cselekmények sorozatát jelenti, amelyre általában abban az esetben kerül sor, amennyiben az adós (a pénzfizetésre, illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett) a polgári ügyben meghozott marasztalásnak a döntésben meghozott teljesítési határozatban nem tesz eleget. Célja a bírósági végrehajtást elrendelő végrehajtható okiratban meghatározott eredmény (állapot) létrehozása. A teljesítési határidő lejártát követően indított bírósági végrehajtás kielégítési végrehajtásnak, a teljesítési határidőt megelőzően indított bírósági végrehajtási eljárás biztosítási végrehajtásnak minősül.⁶ A bírósági végrehajtási eljárás a végrehajtási eljárások kategóriájába sorolható polgári nemperes eljárás. Kengyel Miklós rendszerezésében a végrehajtási eljárások két fő típusra oszthatóak személy elleni (büntetés végrehajtás) és vagyon elleni végrehajtás.⁷ A vagyon elleni

---

⁵ A polgári nemperes eljárások joga (szerkesztette: Varga István) ELTE EÖTVÖS Kiadó, Budapest, 2010. 91. o.

⁶ Jogi Lexikon Átdolgozott és bővített kiadás Főszerkesztő: Lamm Vanda) Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft, Budapest, 2009. 99. o. A végrehajtási eljárásban a polgári peres, nemperes, közigazgatási és büntetőeljárásban meghozott teljesítést, marasztalást tartalmazó határozatban foglaltaknak önkéntes teljesítés hiányában akár a karhatalom biztosításával is érvényt szereznek a teljesítési határidő elmulasztása esetén vagy helyrehozhatatlan hátrányok megelőzése érdekében. Im. 704. o. A bírósági végrehajtási eljárás a jogot kényszer útján érvényesítő nemperes eljárás. Állam-és Jogtudományi Enciklopédia K-Z Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980. 1468. o.

⁷ Eredendően a *ius civile* szerinti személyes végrehajtás a XII. táblás törvényben a fizetési kötelezettség keletkezésétől számított 30 napot követően az adós a praetor elé vezették abból a célból, hogy másvalaki az adóst a fizetési kötelezettségétől kifizetéssel megszabadíthassa. A szabadító az adóst magával vihette. 60 napot követően a hitelező jogosult volt az adóst megölni vagy a Tiberisen túlon rabszolgaként eladni. A későbbi jogfejlődés során az adós eladását megtiltották, az adóst a praetor kötelezte az adósság ledolgozására. A vagyoni végrehajtás az államra háramlott vagyontárgyak praetor által rendelt *quaeestorok* által történő árveréséből formálódott ki. A római jog ismerete a csődöt, amely során a csődgondnok az adós vagyontárgyait értékesítette. In.: Hofmann Pál: A római jog külszerű történelme és a római perjog Pest, Heckenast Gusztáv, 1866. 634-642. o. A személyes végrehajtást kizárólag törvényes ítéleten (*res iudicata*) alapuló fizetési kötelezettség alapján lehetett megindítani. A római polgár ellen foganatosított kényszerintézkedésen a közhatalmat kellett igénybe venni. A vagyoni végrehajtás eredendően abból indult ki, hogy az adós összes vagyontárgyát vette birtokba a hitelező. Több hitelező esetén nyilvános árverést tartottak. Az árverésből befolyt pénzüsségeket osztották fel a hitelezők között. A római jog alapjai (*Institutiones juris civilis romani*) néhai Marezoll Tivadar Tankönyve nyomán írta Dr. Rentmeister Antal Kir. akadémiai tanár II. Változatlan lenyomat Kiadja Steiner Zsigmond Könyvkereskedése Pozsony, 1901. 130. o.; Uo. 157. o. és Uo. 387. o. Az adós egyes vagyontárgyaira foganatosított bírósági végrehajtási eljárás a császári rendeletek jogalkotási eljárásában jelent meg. In.: Brósz Róbert – Pólay Elemér: Római jog Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1974. 125. o. Az árverés jogintézménye eredendően a római közjogban alakult ki, a jogintézmény ezt követően került át a magánjogba. In.: Jakab Éva: Borvétel és kockázat Jogtudomány és jogélet a Római Birodalomban Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011. 69. o. Az egész vagyonra történő végrehajtásra az adós szökése vagy a végrehajtási eljárás akadályozásának esetén került sor. A személyi végrehajtás a XIX. századig továbbélt adósok börtöne formájában. Jelenleg az angol jogrendszerben érvényesül

végrehajtáson belül megkülönböztethető a teljes vagy totális végrehajtás, amely a felszámolási eljárással azonosítható. A bírósági végrehajtási eljárás az egyedi vagyoni végrehajtási eljárások csoportjába tartozik. A bírósági végrehajtási eljárás magában foglalja a pénzkövetelés végrehajtására irányuló bírósági végrehajtási eljárásokat. Ebbe a körbe sorolhatóak a különleges végrehajtási eljárások, a biztosítási intézkedés végrehajtására irányuló végrehajtási eljárások, (pénzkövetelés biztosítása, meghatározott dolog zárlata, bűnügyi zárlat végrehajtása, zárlat az Európai Unió tagállam által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés végrehajtására) a meghatározott cselekmény végrehajtására irányuló végrehajtások, a zálogtárgy egyszerűsített értékesítésének elrendelése, a külföldi határozat végrehajtása, valamint a vagyonekhozás végrehajtása. Ugyancsak az egyedi végrehajtási eljárások csoportjába tartoznak a közigazgatási végrehajtási eljárások (a közigazgatási szerveket a végrehajtás joga is megilleti)⁸ és azon végrehajtási eljárások, amelyekben a végrehajtást nem a bíróság és nem a közigazgatási szerv rendeli el. Ez utóbbi végrehajtásra a munkáltató részéről történő szakszervezeti tagdíjlevonás említhető példaként. Kengyel Miklós meghatározásában a végrehajtási jog szűkebb értelemben a végrehajtási eljárás megindításának a joga, tágabb értelemben a végrehajtási eljárásban résztvevők anyagi és eljárási jogaiban bekövetkező változásokra vonatkozó jogszabályok, követelmények összessége.⁹

A magyar jogrendszerben elsőként a „*pénzbeli elmarasztalást magokban foglaló birói ítéletek végrehajtása módjáról*” szóló 1836. évi XV. törvénycikk rendelkezett a birói ítéletek végrehajtásáról.¹⁰ A polgári törvénykezési rendtartás tárgyában szóló 1868. LIV. törvénycikk rendelkezett *A végrehajtásról*, amelyet az 1881. LX. törvénycikk helyezett hatályon kívül.¹¹ A bírósági végrehajtókra vonatkozó rendelkezéseket az 1871. évi LI. törvénycikk állapította meg.¹² A megnevezett törvényi rendelkezésekre átfogóan megállapítható, hogy a XIX. századi végrehajtási eljárásokban érvényre jutott a fokozatosság elve.¹³ A végrehajtást a mai terminológiával élve elődlegesen kis értékű polgári peres eljárásokban meghozott bírósági döntésekben meghatározott fizetési kötelezettség behajtása érdekében kizárólag ingó vagyontárgyakra lehetett foganatosítani.¹⁴ A bírósági végrehajtásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket ideiglenes rendelkezéseknek szánták, ezért a dualizmus korában az e

---

szűk körben a szerződéses kötelezettségből eredő börtönbe záras jogintézménye. Földi András és Hamza Gábor: A római jog története és intézményei Hatodik átdolgozott és bővített kiadás Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996. 197-199. o.

⁸ 22/2013. (VII. 19.) AB határozat [14] pontjában meghatározott rendelkezése Az Alkotmánybíróság határozatai 2013. évi kötet 676-691. o. <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/3BDCF9C950E68E38C1257B79001BAD17?OpenDocument&printpreview> (letöltés ideje: 2020. április 25.)

⁹ Polgári eljárásjog Jogi szakvizsga segédkönyvek szerkesztette: Kengyel Miklós A/2 Témakör: Polgári eljárásjog Dialóg Campus Kiadó, 2013. 409. o. Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog Osiris Kiadó, 2008. 613-662. o.

¹⁰ Gécziné Bárdosi Eszter: A végrehajtási eljárásról szóló 1881. évi LX. törvénycikk In.: Acta Universitatis Szegediensis: Acta Juridica et Politica: Publicationes Doctorandorum 2007. évi kötet. 49-64. o. <http://acta.bibl.u-szeged.hu/7577/> (letöltés ideje: 2020. április 24.)

¹¹ Dr. Márkus Dezső (szerk): A hatályos magyar törvények gyűjteménye (Magyar Törvénytar) Első kötet: 1000-1874-ik évi törvénycikkek Budapest, Franklin Társulat Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda Budapest, 1912. 465. o.

¹² Dr. Márkus Dezső Im. 723-727. o.

¹³ Zavaczky Márk András: A fokozatosság elvének gyakorlati érvényesülése a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összegre, illetve a munkabérré és egyéb járandóságra vezetett végrehajtás során. In.: Jog és Állam 24. szám XIV. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója 2018 szerkesztette: Miskolc Bodnár Péter Károli Gáspár Református Egyetem Államés Jogtudományi Kar Patrocinium Kiadó, Budapest, 2019.- 474. o.

¹⁴ Résző Ensel Sándor: Hazai polgári eljárásra vonatkozó szabályrendeletek Hiteles adatok nyomán Pest, Kugler 1864. 5. o.

jogterületre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket törvényben kodifikálták.¹⁵ A végrehajtásról szóló 1881. évi LX. törvénycikket 1881. június 1. napján hirdették ki, 1882. január 1. napjától, 1955. szeptember 1. napjáig volt hatályban.¹⁶ Az előzőekben részletezett törvényi rendelkezéseket a bírósági végrehajtásról szóló 1955. évi 21. törvényerejű rendelet helyezte hatályon kívül. Közel 25 évet követően a jogszabályi rendelkezések a társadalmi gazdasági viszonyok fejlődésével, a jövedelmi forrásként általánossá váló munkabér, szövetkezeti járandóság általánossá válásával, a gépjárművek, értékes és tartós fogyasztási cikkek, valamint a lakások, üdülők elterjedésével a jogszabályi rendelkezések meghaladottá váltak, a jogszabályi rendelkezések alkalmazása problémákat vetett fel, ezért a jogszabályi rendelkezéseket újrakodifikálták a bírósági végrehajtásról szóló 1979. évi 18. törvényerejű rendeletben.¹⁷ E jogszabály 1980. január 1. napján lépett hatályba. A szerző jelen tanulmányban jelzi, hogy az előzőekben megnevezett jogszabályi rendelkezésekben meghatározott jogintézmények jelen írásműben az írásmű tárgyának és célkitűzéseinek betartása érdekében sajnálatos módon nem kerülnek bemutatásra. A rendszerváltást követően a bírósági végrehajtási eljárásokban nehézségek keletkeztek, a bírósági végrehajtási eljárások eredményessége csökkent, közel 300 000 bírósági eljárásból a felében sikerült behajtani a követeléseket, ezért a bírósági végrehajtási eljárásra vonatkozóan újabb törvényi rendelkezések megalkotására került sor.¹⁸ Az 1994. szeptember 1. napján hatályba lépett a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) hármas tagozódású bírósági szervezetrendszert vezetett be. A bírósági végrehajtási eljárás a bírósági végrehajtást elrendelő, illetve bírósági végrehajtási eljárási cselekményeket foganatosító bíróságra (bíró, bírósági titkár, illetve végrehajtási ügyintéző), megyei, törvényszéki végrehajtók, valamint az önálló bírósági végrehajtók szervezetéből áll. A meghatározott helyi bíróság, járásbíróság vagy kerületi bíróság mellé kinevezett önálló bírósági végrehajtók önkormányzati szervezete a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara, illetőleg ennek jogutódja a Magyar Bírósági Végrehajtó Kar lett. Az önálló bírósági végrehajtók általános felügyeletét az igazságügyi miniszter, eljárásuk törvényességét pedig a végrehajtó székhelye szerinti megyei bíróság, illetőleg törvényszék látja el.¹⁹

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a jogállamiság elvéből következő alkotmányos értéket képvisel a bírósági és a hatósági döntések tiszteletben tartása, amely a döntések önkéntes vagy állami kényszerrel, azaz a végrehajtási jog rendelkezéseinek érvényesülésével történő teljesítésére is kiterjed. Amennyiben a bírósági döntések foganatosítására a végrehajtási szervezetrendszer gyengeségére visszavezethető okokból nem kerül sor, azáltal a bírósági, hatósági döntések érvényesülése is elmarad, amely jogbizonytalanságot eredményez. A végrehajtási eljárás ezért szorosan kapcsolódik a megelőző alapeljáráshoz, ezért a végrehajtási eljárásnak is részesülnie kell az alapeljárásra vonatkozó garanciákból. A végrehajtási jog a nemzetközi jog elvárásainak is abban az esetben felel meg, amennyiben a végrehajtási eljárást kezdeményező személy érdekeinek megfelelően a végrehajtható határozatban foglaltak gyors és hatékony érvényesülését elősegíti. Ugyanakkor a végrehajtást kérő érdekei sem válhatnak kizárólagossá, az adóst sem kell

---

¹⁵ Ökröss Bálint: A törvénykezés reformja A szóbeliség, közvetlenség és nyilvánosság alapján Javaslatul A polgári perrendtartáshoz Budapest, Aigner Lajos Bizománya, 1880. Bevezetés

¹⁶ Dr. Márkus Dezső (szerk): A hatályos magyar törvények gyűjteménye (Magyar Törvénytár) Harmadik kötet: 1000-1874-ik évi törvénycikkek Budapest, Franklin Társulat Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda Budapest, 1912. 230-320. o.

¹⁷ A bírósági végrehajtásról szóló 1979. évi 18. törvényerejű rendelet Általános indokolása HVG-ORAC Jogkódex internetes adatbázis

¹⁸ Vida István- Balogh Olga: i. m. 141. o.

¹⁹ 3076/2017. (IV. 28.) AB határozat indokolás [32] In.: Alkotmánybíróság határozatai 2017. évi Első kötet 322-345. o. <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/92EF284E2EC1D030C1257F41005E4487?OpenDocument> (letöltés ideje: 2020. április 25.)

ellehetetleníteni. A végrehajtási jognak is meg kell őriznie a felek egyenlőségének, illetőleg a büntető eljárási jog terminológiájával élve a „fegyverek egyenlőségének elvét,” amely a tisztességes eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való érvényesülését biztosítja. E rendelkezéseket juttatják érvényre a végrehajtási eljárás és a végrehajtási kényszer arányosságára és fokozatosságára vonatkozó követelmények, amelyeknek elmaradása a bírói hatalmi ág meggyengülését eredményezi. A végrehajtási jog az igazságszolgáltatás szervezetrendszeréhez kapcsolódik.²⁰ Az Alkotmánybíróság a 46/1991. (IX. 10.) AB határozatában (melynek elvei alapján a Vht. is létrejött)²¹ a közjegyző által kiállított végrehajtási záradékra vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsemmisítése során rögzítette, hogy a bírósági végrehajtási eljárásban is érvényesülnie kell a bírósági eljárásban érvényesülő garanciáknak. A döntés meghozatala idején a felülvizsgálat intézménye érvényesült a bírósági végrehajtási eljárások elrendelésére vonatkozó igénybe vehető jogorvoslati eljárásokban, ezért e rendelkezéseket az Alkotmánybíróság nem tartotta alkotmányellenesnek.²² Az Alkotmánybíróság a 309/E/2004. AB határozatában is megállapította, hogy a végrehajthatatlan ítéletek felhalmozódása a jogállamiság elvében ellentétbe ütközik.²³ A végrehajtó az állami szuverenitás egyik ismérve közhatalmi, kényszerhatalmi funkció és az az állami igazságszolgáltatás kiegészítését jelenti.²⁴ A végrehajtó a végrehajtási cselekmények foganatosítása során alapvetően közhatalmat is gyakorol.²⁵ Az Alkotmánybíróság megítélése

²⁰ 22/2013. (VII. 19.) AB határozat [15] - [19] pontjaiban meghatározott rendelkezései Az Alkotmánybíróság határozatai 2013. évi 676-691. o. <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/3BDCF9C950E68E38C1257B79001BAD17?OpenDocument&printpreview> (letöltés ideje: 2020. április 25.)

²¹ Vö.: Magyar Fanni: A bíróság művészete, avagy a végrehajtási eljárás felfüggesztésének esetei, különös tekintettel a méltányolható körülményekre. Miskolci Jogi Szemle, 2020/1. szám, 139. o.

²² ABH1991;i;211-216. o. https://alkotmanybirosag.hu/uploads/2017/06/1991_0013_0358_i_tuh_mk.pdf (letöltés ideje: 2020. május 11.)

²³ ABH 2004, 1828, 1833. https://alkotmanybirosag.hu/uploads/2017/06/2004_1017_1854_tuh.pdf (letöltés ideje: 2020. május 11.)

²⁴ ABH 2017, 322. 3076/2017. (IV. 28.) AB HATÁROZAT [57] <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/92EF284E2EC1D030C1257F41005E4487?OpenDocument> (2020. március 05.)

²⁵ Az 1994. április 06. napján történő elfogadását és a Magyar Közlöny 1994. évi 55. 1994. május 20. napján megjelent számában megjelent szöveggel helyesbített, a Magyar Közlöny 1994. évi 51. 1994. május 11. napján megjelent szöveggel kihirdetett változatlan a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 5. §-ában (1)-(3) bekezdése a hatályba lépést követően az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„(1) A bírósági végrehajtás során állami kényszerrel is el kell érni, hogy a pénzfizetésre, illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett (a továbbiakban: adós) teljesítse a kötelezettségét.

(2) Az állami kényszer — e törvény keretei között — elsősorban az adós vagyoni jogait korlátozhatja, kivételesen az adós személyiségi jogait is érintheti.

(3) Az adós személye elleni kényszercselekményt — a bíróság, illetőleg a bírósági végrehajtó (a továbbiakban: végrehajtó) intézkedése alapján — a rendőrség végzi el. A rendőrség jogosult és köteles mindazokat a kényszerítő intézkedéseket megtenni és kényszerítő eszközöket alkalmazni, amelyek a rendőrségről szóló jogszabályok szerint megtehetőek, illetőleg alkalmazhatóak, és az adott esetben a végrehajtás eredményes befejezéséhez szükségesek”.

A Vht. általános indokolása szerint a jogot az állam kényszerítő ereje juttatja érvényre. A Vht. 5-8 §-aihoz fűzött részletes indokolása szerint a vagyoni kényszer az adós vagyoni jogainak korlátozásában, illetőleg a vagyoni kötelezettség teljesítése érdekében történő megszüntetésében jelölhető meg. In.: Dr. Vida István – Dr. Balogh Olga: A bírósági végrehajtás új szabályai CO-NEX-TRAINING Bt. 141. és Uo. 148. o. A Vht. 5. § - ában meghatározott rendelkezéseit a Magyar Közlöny 2000. évi 129. 2000. december 23. napján szombaton megjelent a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény 2. §-ában meghatározott rendelkezése az alábbi rendelkezéssel egészítette ki.

(4) A bírósági végrehajtó által foganatosított eljárás során az adós (kötelezett) és az eljárásban részt vevő más személy a végrehajtó felszólítására köteles a személyazonosságát okirattal igazolni. Ha a bemutatott okirat a személyazonosság igazolására nem alkalmas, a végrehajtó felhívja az érintettet megfelelő okirat bemutatására; ha ez az okirat sem megfelelő, vagy annak alapján is kétséges a személyazonosság, illetve a személyazonosság

szerint a bírósági végrehajtási eljárás a bírósági eljáráshoz, azaz az ítélkezési tevékenységet is befolyásolja, a végrehajtók az állami szuverenitás részeként közhatalmi tevékenységet gyakorolnak, ezért a bírósági végrehajtás szervezeti és eljárási rendjének törvényessége az igazságszolgáltatás törvényességével összefüggő alkotmányos közérdek. Az ehhez fűződő garanciák kiépítése a jogalkotó Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségének minősül. A jogalkotónak a végrehajtási rendszer kialakításában, az alkotmányos garanciák megalkotásában a nemzetközi jog rendelkezéseiből, valamint az Alaptörvényből eredő kötelezettsége áll fenn.²⁶ A bírósági végrehajtók intézkedései 1954. február 1. napjától változatlanul mindenkire kötelezőek.²⁷

Jelen tanulmány szempontjából kiemelkedő jelentőségűnek minősül a Vht. jogorvoslati rendszerének szabályozása, amely a Vht. a jogorvoslatokról szóló negyedik részének rendelkezéseiben egységesen került kodifikálásra. Az állami kényszer alkalmazására irányuló bírósági végrehajtási eljárásban meghatározó jelentősége van a jogorvoslatok előterjeszhetőségének, figyelemmel arra, hogy a jogorvoslatok a felek és más érdekelt jogainak védelmét és a törvényesség érvényre jutását segítik elő. A Vht. jogorvoslati rendszere különbséget tesz a bírósági végrehajtási eljárás elrendelésére és a bírósági végrehajtás eljárás foganatosítására vonatkozóan előterjeszhető jogorvoslatokról. Az alábbiakban részletezettek vonatkozásában a bíróság végrehajtható okirat kiállításáról rendelkező döntések ellen előterjeszhető jogorvoslatok, valamint a végrehajtó törvénysértő intézkedése, illetőleg intézkedésének elmulasztására vonatkozó jogorvoslatok rendelkeznek különös relevanciával.

A bírósági végrehajtás elrendelésére vonatkozóan kiemelendő, hogy a bíróság a végrehajtást végrehajtható okirat kiállításával rendeli el. Amennyiben a végrehajtási kérelem teljesen alaptannak minősül a bíróság a végrehajtási lap kiállítását megtagadja és az erről szóló végzést a feleknek kézbesíti. A döntés ellen fellebbezést lehet előterjeszteni. A Vht. eredeti szövegében meghatározott rendelkezés szerint a másodfokon jogerőre emelkedett olyan végzés ellen, amellyel a bíróság a végrehajtható okirat kiállítását megtagadta felülvizsgálati kérelmet lehetett előterjeszteni.²⁸ A Vht. módosítás eredményeként a belföldi

---

igazolását megtagadják, a végrehajtó intézkedhet a személyazonosságnak a rendőrség közreműködésével történő megállapítása iránt. A végrehajtó a személyazonosság megállapítására irányuló eljárási cselekményt és annak eredményét feltünteti a jegyzőkönyvben”.

A Vht. 8. § - ában meghatározott rendelkezése ugyancsak változatlan szöveggel a következőkről rendelkezik:

„(1) E törvény keretei között a végrehajtást kérő rendelkezésétől függ, hogy az adós milyen jellegű vagyontárgyából kívánja követelésének végrehajtását.

(2) A bíróság a végrehajtási kényszer arányos, illetőleg fokozatos alkalmazása céljából a végrehajtást kérő rendelkezésétől az adós érdekében eltérhet”. Az Alkotmánybíróság a 36/2014. (XII. 18.) AB határozat

indokolásának [31]-[39] pontjaiban megállapította, hogy az állami szuverenitás lényeges ismérve az állami szuverenitás lényegi ismérvei közé sorolható a végrehajtási joghatóság gyakorlására vonatkozó joghatóság is. <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/49609743F316A8FFC1257D41005879D3?OpenDocument> (letöltés időpontja: 2020. április 25.)

²⁶ 3076/2017. (IV. 28.) AB határozat In.: Alkotmánybíróság Határozatai 2017. évi II. kötet Indokolása [38] la [51] pontjaiban meghatározott megállapítások.

https://alkotmanybirosag.hu/uploads/2018/04/abh_2017_masodik_kotet.pdf (2020. április 23.) [38]

²⁷ A Magyar Népköztársaság bírósági szervezetéről szóló 1954. évi II. törvény 61. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezése akként rendelkezett, hogy a bírósági végrehajtók intézkedései mindenkire kötelezőek. Ugyanerről rendelkezett a bíróságokról szóló 1972. évi IV. törvény 43. § (3) bekezdése is.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 97. § (4) bekezdésében meghatározott rendelkezése is akként rendelkezett, hogy: „A megyei és az önálló bírósági végrehajtó eljárása nemperes eljárás, a hatáskörében tett intézkedése mindenkire kötelező”.

A jelenleg hatályban lévő *a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról* szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 162. § - ában meghatározott rendelkezése ugyancsak akként rendelkezik, hogy: „A bírósági végrehajtó eljárása nemperes eljárás, a hatáskörében tett intézkedése mindenkire kötelező.”

²⁸ *Vht. 10. § első mondatában* meghatározott rendelkezés szerint: „A bírósági végrehajtást (a továbbiakban: végrehajtás) végrehajtható okirat kiállításával kell elrendelni. A Vht. 11. § (1) bekezdésében meghatározott

döntések bírósági végrehajtásának eljárásának elrendelésére irányuló végrehajtási kérelmeket jogerősen megtagadó másodfokú bírósági döntések ellen kizárták a felülvizsgálat igénybevételének lehetőségét.²⁹

A bírósági végrehajtási eljárás foganatosítása során a végrehajtó törvénysértő intézkedése, illetőleg intézkedésének elmulasztása ellen jogorvoslatként végrehajtási kifogás terjeszthető elő a bírósági végrehajtást foganatosító bírósághoz. A bírósági végrehajtást foganatosító bíróságnak a végrehajtás foganatosítása során hozott végzése ellen fellebbezésnek van helye, illetőleg jogszabályi rendelkezések szerint felülvizsgálati eljárásnak volt helye. A Vht. eredeti rendelkezései a másodfokon jogerőre emelkedett olyan végzések ellen, amelyekkel a bíróság az ingatlanárverés megsemmisítéséről döntött, e döntések nagyobb jelentősége miatt lehetőség volt felülvizsgálati kérelem előterjesztésére. E jogszabályi rendelkezéseket a jogalkotó hatályon kívül helyezte, ezért jelenleg a bírósági végrehajtási eljárás foganatosítására során hozott döntések ellen nem lehet rendkívüli jogorvoslatot igénybe venni. *A bírósági végrehajtásról* szóló 1994. évi LIII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény 113. §-ában meghatározott rendelkezés a Vht. 225. §-ában meghatározott rendelkezését akként egészítette ki, hogy: „*A végrehajtó eljárása - mint polgári nempéres eljárás - a bíróság eljárásával azonos*”.³⁰

Jelen tanulmányban a tanulmány az átfogóbb összefüggések feltárására irányuló célkitűzésének megtartása érdekében nem kerül sor a bírósági végrehajtási eljárások elrendelésének, a végrehajtási kifogások és a végrehajtási kifogásokról rendelkező bírósági döntések elleni fellebbezésekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések teljes körű ismertetésére. A következőkben a bírósági végrehajtási eljárások elrendelésére vonatkozó

---

rendelkezés szerint: „*A bíróság a végrehajtható okiratot a végrehajtást kérő kérelmére állítja ki.*” A Vht. 19. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint: „*A bíróság a végrehajtási lap kiállítását megtagadja, ha a végrehajtási kérelem teljesen alaptalan. Erről a bíróság végzést hoz, és azt a végrehajtást kérőnek kézbesíteti.*” A Vht. 213. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint: „*A végrehajtható okirat kiállítását megtagadó végzés ellen a végrehajtást kérő fellebbezhet.*” A Vht. 214. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott rendelkezés szerint: „*Felülvizsgálati kérelemnek van helye a másodfokon jogerőre emelkedett olyan végzés ellen, amellyel a bíróság a végrehajtható okirat kiállítását megtagadta [...]*” Vida István-Balogh Olga: i. m.144. o.; 157. o. és 233.

²⁹ A Magyar Közlöny Budapesten, 2000. december 23. napján, szombaton megjelent 129. számának 8606-8644. oldalain kihirdetett A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000: CXXXVI. tv. 107. §-ában meghatározott, 2001. szeptember 01. napjával hatályba lépett, jelen tanulmány megírásakor is hatályban lévő Vht. 214. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezése szerint: „*Felülvizsgálati kérelemnek van helye a másodfokon jogerőre emelkedett olyan végzés ellen, amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött.*” <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/446795ab2d0a375f26a6817d614ee0a56a1bec7e/megtekintes> (letöltési ideje: 2020. április 25.)

A törvényjavaslat Általános indokolása szerint a korlátozó jogszabályi intézkedés bevezetésére a végrehajtást és a végrehajtás eredményességét akadályozó magatartások megelőzése érdekében került sor. A törvényjavaslat részletes indokolása nem tér ki arra, hogy a végrehajtási eljárások elrendelése körében a belföldi eljárást befejező határozatok alapján előterjesztett végrehajtási kérelmeket jogerősen megtagadó másodfokú döntések ellen milyen indokok alapján nem szükséges a felülvizsgálati eljárás, mint rendkívüli jogorvoslat lehetőség igénybevételének biztosítása. In.: HVG-ORAC Jogkódex – internetes jogi adatbázis.

³⁰ Vht. 217. § - 219. § A Vht. 219. § - ában meghatározott rendelkezést a Magyar Közlöny 2011. december 22. napján, csütörtökön megjelent 157. számának 38287-38316. oldalain kihirdetett A bírósági végrehajtással kapcsolatos és egyéb igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2011. évi CLXXX. törvény 79. § m) pontjában meghatározott rendelkezés helyezett hatályon kívül. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/1d27fc30668c856a6cb9cfl18dbf714ca464dbc7/megtekintes> (letöltési ideje: 2020. április 26.)

Az elfogadott és kihirdetett törvényjavaslat Általános indokolásában meghatározottak szerint az árverésekre vonatkozó visszaélészerű magatartások megakadályozása érdekében került sor a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére vonatkozó jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezésére. In.: HVG-ORAC Jogkódex – internetes jogi adatbázis

módosító jogszabályi rendelkezések áttekintésére kerül azon indoknál fogva, hogy implicite e rendelkezésekre is visszavezethető jelen tanulmány. A bírósági végrehajtási eljárásokban előterjeszhető alkotmányjogi panaszok dilemmái című pontjában részletezett hiátusok, joghézagok keletkezése és jogszabály, illetve egységesített bírósági gyakorlattal ellentétes jogértelmezések kialakulása.

A Vht. hatálybalépését követően a közjegyzők által készített és kiállított közjegyzői okiratok végrehajtási záradékkal, mint végrehajtható okirattal történő ellátásáról a bíróságok rendelkeztek, azaz a közjegyzők által készített közokiratok alapján is a bíróságok rendeltek el bírósági végrehajtási eljárásokat a végrehajtási lapok kiállítására vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával. A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 65. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezése a bíróság korábbiakban fennálló hatáskörét áttelepítve a közjegyzők részére 2010. június 1. napjától lehetővé tette a végrehajtási lapok, valamint a végrehajtási záradékok, mint végrehajtható okiratok kiállítását. Az Fmhtv. 65. § (10) bekezdésében meghatározott rendelkezéssel kiegészített Vht. 31/E. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint a bírósági végrehajtást elrendelő bíróság alatt a közjegyzőt is érteni kell. A Vht. 31/E. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint a közjegyző eljárása – mint polgári nemperes eljárás – a bíróság eljárásával azonos hatályúnak, valamint a közjegyzők döntései a helyi bíróság, azaz jelenleg a járásbíróság döntéseivel azonosnak minősülnek.³¹ *A polgári*

---

³¹ A Vht. rendelkezéseit a Magyar Közlöny Budapesten, 2009. június 23. napján kedden megjelent 85. számának 17768-17792 oldalain kihirdetett A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 65. §-ában meghatározott rendelkezés módosította <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/0f67eaf0131f39349aebc9d9948b97ae4c621a1c/megtekintes> (a letöltés időpontja: 2020. április 26.)

A Vht. rendelkezései szerint a közjegyzők által készített a Vht. 21. § -ában meghatározott közjegyzői okiratokat a bíróság látta el végrehajtási záradékkal és kiállított záradékkal a bíróság rendelte el a bírósági végrehajtási eljárást. E hatáskör az Fmhtv. 61. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint 2010. június 01. napjával a bíróságtól a közjegyzőköz került. Az Fmhtv. 65. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezése a Vht. 10. § -ában meghatározott rendelkezését akként módosította, hogy a közjegyzők részére lehetővé tette végrehajtási lapok és végrehajtási záradékok kiállítását. A Vht. módosítás szerint a közjegyző a közokiratba foglalt zálogszerződéseket is elláthatta végrehajtási záradékkal, illetőleg a közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó közokiratot is. A módosító rendelkezések szerint a végrehajtási záradékok bármely közjegyző kiállíthatta volna.

E rendelkezéseket 2010. június 02. napjával történő hatályba lépéssel módosította és kiegészítette a Magyar Közlöny 2010. március 12. napján, pénteken megjelent 35. számának 10194- 10223. oldalain kihirdetett

A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Hetv.) 124. §-ában meghatározott rendelkezése. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/ff7183ebc1824a18584bb454f6a1f778e590e2c9/megtekint> tes (letöltés ideje: 2020. április 26.) A Hetv. 124. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés az okiratot készítő közjegyző részére tette lehetővé a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátását. A Hetv. 124. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezése a Vht. 23/C. §-ában meghatározott rendelkezéseket következő rendelkezéssel egészítette ki: „*Ha az okiratot készítő közjegyző kizárás vagy egyéb ok miatt nem járhat el, az eljáró közjegyzőt a területi közjegyzői kamara elnöke jelöli ki.*”

A Vht. 23/C. §-ában meghatározott rendelkezés jelenleg hatályos szövege a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az okiratot készítő közjegyző végrehajtási záradékkal látja el a közjegyzői okiratot, ha az tartalmazza

- a) a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást,
- b) a jogosult és a kötelezett nevét,
- c) a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét,
- d) a teljesítés módját és határidejét.

(2) Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

(3) Az okiratot készítő közjegyző végrehajtási záradékkal látja el a zálogszerződésről szóló közokiratot, ha a követelés teljesítési határideje letelt.

(4) Az okiratot készítő közjegyző végrehajtási záradékkal látja el azt a közokiratot, amely az ingatlan közös tulajdonának árveréssel történő megszüntetésére irányuló szerződésről szól, ha az okirat tartalmazza az ingatlan becsértékét, az árverési feltételeket, továbbá az eljárási költség viselésének és a befolyt vételár felosztásának a

perrendtartás kiegészítéséről szóló 1994. évi LII. törvény a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény kiegészítésével bevezette a végrehajtási perek típusait, amelyek közül a végrehajtás megszüntetése iránti per³² rendelkezik meghatározó jelentőséggel. A szerző jelen tanulmányban e pereket részletesen nem tárgyalja figyelemmel arra, hogy e perek az alkotmánybírói eljárás szemszögéből a bírósági végrehajtási eljárásoktól eltérő megítélés alá esnek.

A jelen pontban a bírósági végrehajtási eljárásokban előterjeszhető jogorvoslatok összegzéseként kiemelendő, hogy sajnálatos módon a magyar jogrendszer lényeges hiányosságának minősül, hogy a felülvizsgálati eljárással nem támadható jogerős bírósági döntések a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 163. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott rendelkezés szerint a bírósági végrehajtásban hozott bírósági döntéseket a Bírósági Határozatok Gyűjteményében nem kell közzétenni. A közzététel elmaradása eredményezi az alábbiakban részletezett bírósági döntésekben megnyilvánuló országosan egységes jogértelmezéssel szembenálló jogértelmezések³³ látenciában maradását, amelyek jelen tanulmány elkészítését indokolták.

II. Az alkotmányjogi panasz alkotmánybírói eljárás típusáról

A bírói döntések Alaptörvénnyel történő összhangjának vizsgálatára irányuló alkotmánybírói eljárási hatáskör a magyar jogrendszerben 2012. január 1. napján lépett hatályba. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjában meghatározott rendelkezés szerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.³⁴ Az Abtv. 27. §-ában meghatározott rendelkezés szerint az alaptörvény-ellenes döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az utóbbi években a bírósági döntéseket megsemmisítő alkotmánybírói döntések részletes áttekintésére és feldolgozására sor került. E kutatások a szerzőnek jelentős mértékű segítséget nyújtottak.³⁵ A szerzőnek jelen tanulmány megírása során az alábbiakban részletezett bírósági döntések áttekintése során aggályai merültek fel arra vonatkozóan, hogy az Alaptörvény védelme teljes körűen

---

módját.

(5) E § alapján akkor van helye végrehajtásnak, ha a közjegyzői okiratba foglalt követelés bírósági végrehajtási útra tartozik, és ha a követelés teljesítési határideje letelt.

(6) Ha az okiratot készítő közjegyző kizárás vagy egyéb ok miatt nem járhat el, az eljáró közjegyzőt a területi közjegyzői kamara elnöke jelöli ki.

³² A pertípus részletes elemzését lásd: Sebő Ildikó: A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perek szabályozása a régi és az új Eljárásjogi Kódex alapján. Eljárásjogi Szemle, 2018/1. szám, 35-46. o.

³³ A jogértelmezési módszerekhez lásd: Tóth J. Zoltán: A magyar bírói érvelés jellege: jogértelmezés és jogi érvelés a magyar felsőbbbíróságok gyakorlatában. Iustum Aequum Salutare, XIII. évfolyam, 2017/2. szám, 121-138. o., illetve úó: Tóth J. Zoltán: A pozitív jogi normák bírói értelmezésének módszertana. Jogtudományi Közöny, 2012/3. szám, 93-109. o.

³⁴ Az alkotmánybírói eljárástípusokról, valamint azok gyakorlati szerepéről lásd: Tóth J. Zoltán: Változások a magyar alapjogi bíraskodásban: Normatív és jogszociológiai elemzés. Jogelméleti Szemle, 2016/1. szám, 121-138. o.; illetve úó: A népszuverenitás és az alkotmánybíráskodás viszonya a hatalommegosztás szempontjából. In: Alkotmánybíráskodás és népszuverenitás, KRE ÁJK, Budapest, 137-146. o.

³⁵ Tóth J. Zoltán-Térey Vilmos: A valódi alkotmányjogi panasz. Kézikönyv jogkereső laikusok és gyakorló jogászok számára HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2019. Bevezetés 13-23. o. A kézikönyv alapjául szolgáló alkotmánybíráskodási korszak legfontosabb tapasztalatainak összefoglalását lásd: úók: A bírói döntésekre is kiható alkotmánybírói jogvédelem tapasztalatai. (2012–2017). Alkotmánybírói Szemle, 2017/2. szám, 102-107. o.

érvényesül-e a bírósági végrehajtási eljárásokban. Tudomásunk szerint a bírósági végrehajtási eljárásban előterjesztett alkotmányjogi panasz alapján indult alkotmánybírósági eljárásban nem került sor bírósági döntés megsemmisítésére. A tapasztalatok szerint a bírósági végrehajtási eljárásokban benyújtott alkotmányjogi panaszok befogadására sem kerül sor, az esetek jelentős részében az alkotmányjogi panaszok visszautasításra kerültek. Az Alkotmánybíróság megfogalmazott álláspontja szerint a bírósági végrehajtási eljárás foganatosítása során meghozott döntésnek nem tekinthetőek érdemi döntések, ebből arra következtethetünk, hogy ezekben az eljárásokban igencsak korlátozott módon terjeszthető elő alkotmányjogi panasz.³⁶ A jelen tanulmány alapját képező bírósági döntések átvétele és áttekintése során szükséges az alkotmánybírósági eljárások külső szervezet által történő ellenőrzése is.³⁷ A tanulmány további pontjaiban a bírósági végrehajtási eljárások és az alkotmánybíróság közötti kapcsolatok körbejárására kerül sor.

III. A bírósági végrehajtási eljárásokban előforduló látenciákban maradó dilemmákról

III.1. A bírósági végrehajtások elrendelésére vonatkozóan felmerült dilemmáról

Az eltérő jogértelmezéseket a 23/C. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés értelmezése keletkeztette.³⁸ A közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződések az adósok, illetőleg készfizető kezesek és zálogkötelezettek fizetési kötelezettségeinek nem teljes körű teljesítése miatt felmondással megszűnnek. Ha a kölcsönbeadó magánokiratokba foglaltan mondja fel a kölcsönszerződéseket, akkor felmondással a teljes követelések egy összegben lejárttá és esedékessé válnak. A bírósági végrehajtási eljárásokban jogvita tárgyát képezi annak eldöntése, hogy a felmondó jognyilatkozatokat közokiratokba szükséges-e foglalni és a felmondó jognyilatkozatokat a címzetteknek a közjegyzőknek szükséges-e kézbesítenie. A törvényi rendelkezés szó szerinti értelmezése alapján egyértelműen megállapítható, hogy a végrehajthatósághoz elegendő, ha elsősorban bármely közjegyző közokiratba foglalja, közokiratban tanúsítja, hogy a felmondás megtörtént. Sommásan és egyszerűen megfogalmazva elegendő, ha van egy közjegyző, illetőleg ezen kívül bíróság vagy más hatóság, közigazgatási szerv által az ügykörén belül kiállított okirat, amelyből megállapítható, hogy a kölcsönszerződések felmondással megszűntek. A végrehajthatósághoz elegendő, ha a közjegyző közokiratba foglalja a kölcsönbeadó vagy annak jogutódja nyilatkozatát, hogy a kölcsönszerződést felmondták.³⁹ A Kúria a jogegység biztosítása érdekében e társadalom

---

³⁶ Az alkotmányjogi panaszok kézikönyve (szerkesztette: Bitskey Botond és Török Bernát) HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft, Budapest, 2015. február 15. napján 195-199.o.

³⁷ Pokol Béla szerint az Alkotmánybíróság ellenőrzésének felállítására egy testületet indokolt létrehozni, amelynek egyik feladatát az eljárási határidők betartásának ellenőrzése, a másik feladatát az alkotmánybírók Alaptörvény és az Abtv. rendelkezései nyelvtani értelmezése betartásának ellenőrzése képezi. In.: Pokol Béla: Alkotmánybírósági törvényünk ellentmondásai és feszültségei (eszményiek és praktikusak) Jogelméleti Szemle 2018/1. szám Jogelméleti Szemle 2018/1. szám 175-176. o. http://jesz.ajk.elte.hu/2018_1.pdf (letöltés ideje: 2020. május 11.)

³⁸ A Vht. 23/C. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint: „Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.”

³⁹ A jelenleg érvényben és hatályban lévő a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 323. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint: „A közokirat olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki.” A közokiratra vonatkozó rendelkezéseket a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Ktv.) rendelkezései is tartalmazzák. A Ktv.111. § (1) bekezdésében meghatározott „A közjegyzői okiratok az ügyleti okirat és a ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ügyleti okirat közhitelesen tanúsítja a jogügyletre vonatkozó akaratnyilvánítás tényét, a ténytanúsító okiratban a

széles körét érintő, illetőleg a közérdek szempontjából jelentős ügyben elvi bírósági döntést tett közzé.⁴⁰ A Kúria a 1786/2008. számú polgári elvi határozatban akként rendelkezett, hogy a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátásához nem követelhető meg a felmondás közokiratba foglalása.⁴¹

A megnevezett elvi határozat közzétételét követően a jogtudomány is foglalkozott a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés értelmezésével. A megnevezett tanulmányokban a bírói gyakorlat egységesítésének követelménye is megfogalmazódott. A jogirodalomban is egyértelműen megfogalmazódott, hogy a bírósági végrehajtási eljárás keretében a közjegyzői okirat és a felmondás érvényességét, hatályosságát nem lehet vizsgálni. A közjegyző vizsgálata kizárólag arra terjedhet ki, hogy létezik-e olyan közokirat, amely a feltétel vagy időpont bekövetkezését tanúsítja.⁴²

---

közjegyző a jogi jelentőségű tényeket közhitelesen tanúsítja jegyzőkönyvi vagy záradéki formában.” A közjegyzői okiratok az ügyleti okirat és a ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ügyleti okirat közhitelesen tanúsítja a jogügyletre vonatkozó akaratnyilvánítás tényét, a ténytanúsító okiratban a közjegyző a jogi jelentőségű tényeket közhitelesen tanúsítja jegyzőkönyvi vagy záradéki formában. A Ktv. 111. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint: „A közjegyző által e törvényben előírt alakszerűségek megtartásával elkészített közjegyzői okirat, ennek hiteles kiadmánya és hiteles másolata: közokirat.”

A közokirat fogalmára vonatkozó rendelkezéseket érdemes összevetni a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezésekkel, amely szerint: „Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.”

⁴⁰ Magyarország Alaptörvénye Az állam címének A bíróság alcímének 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint: „A Kúria a (2) bekezdésben meghatározottak mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.” Az Alaptörvény 245. cikkének (8) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint a bíróságok szervezetének és igazgatásának részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 25. cikkében meghatározott rendelkezés szerint a Kúria a jogegység biztosítása érdekében elvi bírósági határozatokat tett közzé. A járásbíróság bírója is hozhatott elvi jelentőségű kérdésben határozatot, amelyet a bíróság elnökének be kellett mutatnia. A bíróságok elnökeinek, a törvényszék és az ítélőtáblák kollégiumvezetőinek a magasabb szintű bíróság elnökét az iratanyag továbbításával tájékoztatni kellett arról, hogy a vezetése alatt álló bíróságon elvi jelentőségű döntés született, elvi kérdésben ellentétes gyakorlat alakult ki, vagy ellentétes elvi alapokon nyugvó döntést hoztak. Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 90. § (1) bekezdés 6. pontjában meghatározott rendelkezés hatályon kívül helyezte az elvi határozatra vonatkozó rendelkezéseket.

⁴¹ A Kúria a Legf. Bír. Pfv. I. 21.465/2007. számú eseti döntését 1786/2008. számú polgári elvi határozatként tette közzé. A döntésben meghatározott történeti tényállás szerint a közjegyzői okiratba foglalt jelzálogkölcsön szerződést a kölcsönbeadó 2006. március 14. és 2006. március 20. napján kelt levelében felmondta. A kölcsönbeadó közjegyzőhöz fordult, a közjegyző az eredetben bemutatott okiratok alapján a kölcsönbeadó kölcsönszerződés felmondásának, kézbesítésének és a felmondó levelek nem kereste jelzéssel visszaérkezésnek megtörténtét, ennek tényeit közokiratba foglalta. A közjegyzői okiratot a kölcsönbeadó kérelmére a bíróság végrehajtási záradékokkal látta el és az adósok ellen a bírósági végrehajtási eljárásokat elrendelte. Az adósok végrehajtás megszüntetése iránt polgári peres eljárást indítottak. Az elsőfokú bíróság a bírósági végrehajtási eljárásokat megszüntette, a bíróság hivatalból eljárva megállapította, hogy nem került sor a felmondás közokiratba foglalására, amely megalapozza a bírósági végrehajtási eljárás megszüntetését. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését helyes indokai alapján helybenhagyta. A felülvizsgálati kérelem tárgyát a „Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.” rendelkezés értelmezése képezte. A Kúria megállapítása szerint a kölcsönszerződést megszüntető felmondás megtörténtét kell közokiratnak tanúsítania. A döntés indokolásában a Kúria megállapította, hogy „A felmondás hatályosulásának és ezen alapulóan a követelés lejárttá válásának igazolásához elégséges annak közokiratba foglalt tanúsítása, hogy az alperes szerződésszerűen közölte a felperesekkel a kölcsönszerződés felmondását”

⁴² dr. Balogh Zsigmond: Felmondás, ténytanúsítás, végrehajtás. In.: Közjegyzők közlönye A Magyar Országos Közjegyzői Kamara szakmai folyóirata 2012. évi július augusztusi 4.szám. 17-31. o. dr. Balogh Zsigmond: A közjegyzői közokirat záradékának a törlése a Vht. 211.§ (2) bekezdése alapján. In.: Közjegyzők közlönye A Magyar Országos Közjegyzői Kamara szakmai folyóirata 2012. május-júniusi 3. szám. 4-17. o.

A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete a bíróságok évente két alkalommal ülésező szakmai testülete, amelyen a Kúria, az ítélőtáblák, a törvényszékek és a közigazgatási és munkaügyi regionális kollégiumok kollégiumvezetői vesznek részt. Az értekezlet által elfogadott állásfoglalások a jogszabály értelmezéséhez nyújtanak szakmai iránymutatást. Az előzőekben részletezett jogkérdésben A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének 2019. április 16-án elfogadott állásfoglalásai a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvénnyel összefüggésben címmel állásfoglalást adtak ki, amelynek 32-36. pontjaiban meghatározott rendelkezései a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés értelmezésére vonatkoztak. Az állásfoglalás egyértelműen meghatározza, hogy „*a végrehajthatóságnak nem feltétele, hogy a végrehajtást kérő a szerződést közokiratban mondja fel. A közjegyző a végrehajtás elrendelése során nem vizsgálhatja, hogy a felmondás a jogszabályi vagy a szerződéses rendelkezéseknek megfelelő-e, azt jogosult vizsgálni, hogy van-e olyan közokirat, amely a feltétel bekövetkezését tanúsítja*” A közjegyző vizsgálata kizárólag arra terjedhet ki, hogy van-e olyan okirat, amely a felmondás megtörténtét tanúsítja.⁴³

A bírósági végrehajtási eljárások közjegyzői okiratok végrehajtási záradékkal történő elrendelésére vonatkozóan igénybe vehető jogorvoslatok halmazának és az alkotmányjogi panasz indítvány alapján induló alkotmánybírósági eljárások vizsgálatának összegzéseként megállapítható, hogy a két halmaznak nincsenek metszéspontjai. A bírósági végrehajtási eljárásokban a Civilisztikai Kollégiumvezetők által kialakított joggyakorlat betartását sem lehet garantálni. Amennyiben a két halmaznak jogelméleti értelemben véve létezik metszéspontja, abban az esetben e halmaz jelenleg üres halmaznak minősül. Véleményünk szerint a metszetben azok az alkotmánybírósági döntések kerülnek elhelyezésére, amelyek bírósági végrehajtási eljárásokat elrendelő bírósági döntéseket semmisítenek meg.

Az előzőekben részletezett kérdések összegyűjtését követően jelen tanulmány szerzője a bírósági végrehajtások foganatosítása köréből is szándékozik dilemmákat előterjeszteni, amelyet e tanulmány következő pontjában összegez.

III.2. A bírósági végrehajtások foganatosítására vonatkozóan felmerült dilemmáról

Az ingó- és ingatlan végrehajtási eljárásokból befolyó jövedelmek elszámolása során elvétel a bírósági végrehajtást foganatosító bíróság jogorvoslati kérelmeinek igénybe vétele nélkül is előfordul a végrehajtási költségek jogegységi határozatnak megfelelő arányos elszámolása.⁴⁴ Az adós munkabérére és egyéb járandóságából befolyó pénzüsszeg

---

⁴³A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének 2019. április 16-án elfogadott állásfoglalásai a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvénnyel összefüggésben <https://kuria-birosag.hu/hu/sajto/civilisztikai-kollegiumvezetok-orszagos-ertekezletenek-2019-aprilis-16-elfogadott> (letöltés ideje: 2020. május 02.)

⁴⁴A Kúria 2/2013. (V. 9.) Polgári jogegységi határozatát a Magyar Közlöny 2013. évi 73. 2013. május 09. napján csütörtökön megjelent számának 51106 oldalán tették közzé, ezért a Bszi. 42. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint a bíróságokra és a bírósággal azonosnak minősülő bírósági végrehajtók jogalkalmazására is e naptól kötelező. „*Amennyiben a végrehajtás során befolyó összeg még a Vht. 164. § (1) bekezdésében meghatározott végrehajtási költségek teljes összegét sem fedezi, abból elsőként a le nem rótt végrehajtási illetéket és az állam által kifizetett végrehajtási költséget kell kiegyenlíteni.*

A fennmaradó összeget - további privilegizált költség hiányában - a végrehajtási eljárás kezdeményezésével, elrendelésével és foganatosításával kapcsolatban felmerült további költségekre arányosan kell elszámolni.” A jogegységi határozat indokolása a következőképpen összegezhető:

„Ennek során abból indult ki, hogy a végrehajtási költséget alkotó egyes költségek kielégítésének sorrendjére vonatkozóan nincsen olyan kifejezett rendelkezés, amely a végrehajtást kérőnek vagy a végrehajtónak adna elsőbbséget, illetve a sorrendfelállításakor az adott költség keletkezésének időpontját venné irányadónak. Ebből következően a Kmr. 15/E. § (8) bekezdésén kívül eső további költségek a kielégítési sorrendben azonos

elszámolására vonatkozó joggyakorlat jelentős pályát járt be. A Vht. hatálybalépésekor a közzétett Letiltás nyomtatvány rendelkezése szerint: „A levont összegből elsősorban az államnak járó költségeket kell kiegyenlíteni, és ezt az összeget a végrehajtói ügyiratszámra hivatkozással – át kell utalni a Bírósági Hivatal számlájára. A többi levont összeget fizesse ki végrehajtást kérőnek, illetőleg képviselőjének vagy utalja át a végrehajtást kérő számú bankszámlájára.”⁴⁵ A Letiltás szövege az utóbbi évek folyamán általánosságban elmondhatóan az alábbiakra változott: „Felhívom a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság –t, mint munkáltatót (folyósító szervet, szervezetet), hogy az adós munkabéréből, illetményéből, munkadíjából, a munkaviszonyon, közfoglalkoztatási jogviszonyon, munkaviszony jellegű szövetkezeti jogviszonyon, közszolgálati és közalkalmazotti jogviszonyon, szolgálati viszonyon, társadalombiztosítási jogviszonyon alapuló járandóságból, valamint a munkából eredő egyéb rendszeres, időszakonként visszatérően kapott díjazásból, juttatásból, követelésből (ideértve a betegszabadság idejére kifizetendő összeget, valamint a végkielégítést és a jutalmat is) annak 33,00 százalékáig (több letiltás esetén) 50 %-áig) terjedően Kezességvállalás jogcímén vonja le a következő összegeket, a felsorolás sorrendjében: 1. Elsősorban az államnak járó illetéket kell levonni és átutalni. 2. Ezt követően a Magyar Bírósági Végrehajtói Karnak járó általános költségátalány összegét, továbbá a Magyar Közjegyzői Kamara részére járó átalányt (MOKK költséget) kell levonni és átutalni. A fenti összegek levonását követően a végrehajtás kérő részére járó összegeket kell levinni és átutalni az alábbiak szerint.” A jogegységi határozat arról rendelkezett, hogy az adós jövedelemből levont összegekből a végrehajtási költségeket előlegező végrehajtást kérőnek, a bírósági végrehajtást foganatosító önálló bírósági végrehajtónak, valamint a Magyar Bírósági Végrehajtó Karnak egyszerre kell részesednie a három személy végrehajtási költségeinek egymáshoz viszonyított arányában. Az előzőekben részletezett a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény 15. §-ában meghatározott rendelkezés a Vht. rendelkezéseit a 34/A. §-ában meghatározott rendelkezéssel egészítette ki, amelyben a Magyar Bírósági Végrehajtó Kar részére az önálló bírósági végrehajtói szervezetrendszer fenntartása érdekében a végrehajtási ügyérték, azaz a főkövetelést, járulékot és költséget magában foglaló együttes összeg 1%-ának megfelelő költségátalányt állapított meg, amelyet a végrehajtónak a fennálló követelésen felül kell behajtani. A behajtott általános költségátalányt a végrehajtó teljesíti a Magyar Bírósági Végrehajtói Karnak. Az általános költségátalányt végrehajtási költségként kell elszámolni. A központi hivatalok felülvizsgálatával és a járási (fővárosi kerületi) hivatalok megerősítésével összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint egyes költségvetési szervek feladatainak átadásáról szóló 2016. évi CIV. törvény 24. §-ában meghatározott rendelkezés a Vht. 23/A. §-ában meghatározott rendelkezés szerint az általános költségátalányból az igazságügy miniszternek is a költségátalány 50. §-ában, amelyet később 35 %-ának megfelelő összegre módosult részesedést biztosított az önálló bírósági végrehajtói szervezetrendszer feletti felügyeleti tevékenység ellátásáért. Jelenleg az általános költségátalány összege 500 000 Ft összegű ügyértékig egységesen 5 000 Ft, 500000 forint feletti végrehajtási ügyérték esetén az ügyérték 1%-a.

A Kúria 2/2013. számú PJE határozat az önálló bírósági végrehajtók körében ismertnek mondható.⁴⁶ Egyes végrehajtók esetében a jogegységi határozat alkalmazására

---

kategóriába, mégpedig a Vht. 164. §(1) bekezdése szerint az első helyen kielégítésre kerülő végrehajtási költség körébe tartoznak. Az azonos sorrendbe tartozó végrehajtási költségeket pedig - a Vht. 168. § analógia útján történő alkalmazásával - arányosan kell kielégíteni.”
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK13073.pdf> (letöltés ideje: 2020. május 09.)

⁴⁵ Dr. Vida István – Dr. Balogh Olga: A bírósági végrehajtás új szabályai CO-NEX TRAINING Bt. 6. sz. iratminta Letiltás 351. o.

⁴⁶ Kézikönyv a bírósági végrehajtás foganatosításához (szerkesztette: Wopera Zsuzsa- Gyovai Márk Wolters Kluwer Kft. Budapest, 2016. 261-264. o.

vonatkozó igény bejelentését követően a letiltásból befolyt összeg elszámolására a jogegységi határozat alkalmazásával került, illetőleg kerül sor. A szerző azon érvelést nem tudja elfogadni, amely szerint Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében, a Bszi. 42. § (1) bekezdésében, a Bszi. 162. § - ában, a Vht. 225. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint a bíróság eljárásával azonosnak minősül polgári nemperes eljárásban eljáró önálló bírósági végrehajtóknak a kötelező polgári jogegységi határozat rendelkezéseit azért nem kell alkalmazni, mert az általuk alkalmazott informatikai alkalmazás az arányos elszámolást sajnálatos módon nem teszi lehetővé. A bírósági végrehajtási eljárásban alkalmazott informatikai alkalmazás az informatikai alkalmazás közzétett leírása szerint lehetővé teszi a jogegységi határozat alkalmazását a bírósági végrehajtási eljárásban befolyt összegekre vonatkozóan.⁴⁷

Összegzésként megállapítható, hogy a bírósági végrehajtási eljárás foganatosítása során meghozott döntések ellen befogadható alkotmányjogi panasz nem nyújtható be, ezért a bírósági végrehajtási eljárás foganatosítása során igénybe vehető jogorvoslatoknak, valamint az alkotmányjogi panasz típusú alkotmányjogi eljárásnak nincs, illetőleg az Alkotmánybíróság jelenlegi döntési gyakorlata alapján nem is lehet közös halmaza.

Ugyancsak a bírósági végrehajtási eljárásokban ezen belül a munkabérre és egyéb járandóságra foganatosított végrehajtási eljárásokban a levonási sorrend megváltoztatása céljából igénybe vehető a végrehajtási kifogástól eltérő jogorvoslati lehetőségnek minősül a Vht. 64. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezés alapján alapuló kérelem előterjesztése.⁴⁸ A

---

⁴⁷A Magyar Bírósági Végrehajtói Kar által az Egységes Végrehajtói Ügyviteli Rendszerre (EVÜR) vonatkozóan EVÜR v16.1108 című kiadványának 8. oldalán megtalálható megállapítás szerint: „v16.0415-(u)Pérez felosztásnál a "Feloszt" gombhoz új funkció került: Költségbe arányosan (2/2013. számú PJE határozat) (lásd :<http://www.lb.hu/hu/joghat/22013-szamu-pje-hatarozat>)”

⁴⁸ A Vht. hatálybalépésekor meghatározott 64. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint az adóssal szemben fennálló követeléseket a letiltás során elsősorban az gyermektartásdíj behajtására indított bírósági végrehajtási eljárásban kell behajtani. Ezt követően az egyéb tartásdíj, azt követően a munkavállalói munkabér és vele egy tekintet alá eső járandóság behajtására, azt követően a büntető és a büntetés-végrehajtási, valamint a szabálysértési eljárásban az adóssal szemben megállapított állam javára fizetendő összeget, a vagyonekbevitelből eredő követeléseket, az adó, a társadalombiztosítási és más köztartozásokat, legvégül az egyéb követeléseket kell behajtani. A megnevezett kielégítési sorrendben behajtott összeget elsődlegesen a követelés érvényesítésével és behajtásával felmerült a bíróság által megállapított költségekre kell elszámolni. Egy adott kielégítési kategóriába tartozó bírósági végrehajtásban érvényesített követelést teljes körűen ki kell elégíteni, addig nem elégíthető ki további kielégítési sorrendben álló bírósági végrehajtási eljárás, amíg meg az előző meg nem térült. A Vht. 64. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint azonos kielégítési sorrendbe tartozó bírósági végrehajtási eljárások közötti sorrendben az időrend az irányadó. Annak a végrehajtást kérőnek a végrehajtási eljárásban kerül sor letiltás folyósítására, amelynek a bírósági végrehajtási eljárásban a letiltás alapjául szolgáló irat a munkáltatóhoz, nyugellátást folyósító szervhez megérkezik. *A Vht. 64. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint „A bíróság a (2) bekezdéstől eltérően elrendelheti, hogy a 165. § a)-e) pontjai közül ugyanazon pont alá eső több követelést arányosan kell kielégíteni.”*

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény 34. § - ában meghatározott rendelkezés a Vht. 64. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezését a jelenleg hatályban lévő szöveggel módosította:

„Az adóssal szemben fennálló több követelést a munkabérből a 165. §-ban megállapított sorrendben, a 164-167. §-nak megfelelően kell levonni.”

A jogszabályi rendelkezés szerint a befolyt összegeket elsődlegesen a végrehajtási költségekre kell elszámolni. E körben a szerző a Kúria 2/2013. (V. 9.) Polgári jogegységi határozat érvényesülésével kapcsolatos kérdésekre utal vissza.

A Magyar Közlöny 2017. június 27. kedden megjelent 100. számának 9746-9781 oldalain kihirdetett a titkos információgyűjtés szabályainak az új büntetőeljárási törvénnyel összefüggő, továbbá a bírósági végrehajtás során a sértettnek megítélt polgári jogi követelések kielégítési sorrendjére vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló 2017. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: 2017. évi XCIII. törvény) 15. § - ában meghatározott rendelkezés szerint a Vht. 165. § (1) bekezdésében meghatározott kielégítési sorrend az egyéb követelést követően, a rangsorban utolsó helyen kielégíteni rendelte a végrehajtási eljárásban kiszabott rendbírságot is. A 2017. évi XCIII. törvény 17. § a) pontjában meghatározott rendelkezés a Vht. 64. § (3)

folyamatban lévő bírósági végrehajtási eljárásban a Vht. 64. § (3) bekezdésének alkalmazására a végrehajtó eljárásban is sor került. Néhány esetben sor került az arányosítás elrendelésére a bírósági végrehajtást foganatosító bíróság eljárásban is.

IV. Összegzés

A szerző az Alaptörvény 24. cikk (9) bekezdésében, valamint az Abtv 46. §-ában meghatározott rendelkezés alapján célszerűnek látná a jogalkotó mulasztásával előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának Alkotmánybíróság által történő megállapítását. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott demokratikus jogállamiság elvének részét képező jogbiztonság és normavilágosság szabályozásából eredő, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jogból eredő követelmények, az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató, a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazására vonatkozó alkotmányossági követelmények megállapításával a mulasztást elkövető szervet, határidő megjelölésével a jogalkotót indokoltnak tűnne felhívnia feladatainak teljesítésére. A szerző álláspontja szerint a felülvizsgálattal és alkotmányjogi panasszal sem támadható, a bíróságok által közzé sem tett döntések okán a Vht. szabályozási rendszere nem felel meg az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében meghatározott demokratikus jogállamiság részét képező normavilágosság és kiszámíthatóság elvének. A szerző álláspontja szerint az Alkotmánybíróságon az előzőekben részletezett jogsérelem orvoslása céljából az alábbiakban részletezett indokok alapján az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott rendelkezés szerint egyedi ügyben alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálata céljából az alábbi pontban indítványt, törvényi rendelkezés megsemmisítésére irányuló kérelmet is elbírálhatná az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz eljárás típusában. Ennek keretében az Abtv. 28. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint bírósági döntések felülvizsgálatára irányuló alkotmánybírósági eljárásban a következőkben részletezett jogszabályi rendelkezések Alaptörvénnyel való összhangjára vonatkozó vizsgálata célszerűnek tűnne és ennek során indokolt lenne megállapítani a Magyar Közlöny 2000. december 23. napján megjelent 2000. évi 129. számának 8606-8644. oldalain kihirdetett A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény 107. §-ában meghatározott rendelkezéssel módosított *a bírósági végrehajtásról* szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 214. § (1) bekezdésében meghatározott „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrészei alaptörvény-ellenességét, ezért e szövegrészeket az Abtv. 45. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezések alkalmazásával a kihirdetésére visszamenőleges (ex tunc) hatállyal a megsemmisített jogszabályi rendelkezések általános ügyekben történő alkalmazhatatlanságának megállapításával (erga omnes hatállyal) indokolt lenne megsemmisíteni és a bíróság jogerős ügydöntő határozataival vagy véglegessé vált, nem ügydöntő további jogorvoslattal nem támadható végzéseivel befejezett az Alaptörvényben biztosított jogokat, alapjogokat sértő bírósági eljárások felülvizsgálatait elrendelni. A Vht. 214. § (1) bekezdése a következő szöveggel maradhatna hatályban: *„Felülvizsgálati kérelemnek van helye a másodfokon jogerőre emelkedett végzés ellen.”*

---

bekezdésében meghatározott rendelkezését az újonnan kielégített törvényi kategóriára kiterjedően módosította. A törvényi rendelkezés 2018. július 01. napjával lépett hatályba.
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/1a39c58a95f5583867ff97e0c58a61407ca06a58/megtekintes> (letöltés ideje: 2020. május 11.)

A megsemmisített jogszabályi rendelkezések alkalmazását a jogerős döntéssel befejezett alkotmánybírói eljárásban támadott bírósági döntés, továbbá valamennyi bírósági végrehajtás elrendelésére és foganatosítására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon folyamatban volt, illetve folyamatban lévő bírósági eljárásban történő alkalmazását indokoltnak tűnik megtiltani. Az e rendelkezésekkel meghozott alkotmánybírói döntés Magyar Közlönyben történő közzététele indokolt az Abtv. 44. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint. A szerző szerint a jelen tanulmányban részletezett döntések az Alaptörvény 23. cikk (2) bekezdésének d) pontjában, az Alaptörvény 24. cikkének (3) bekezdése b) pontjában, az Abtv. 27. §-ában, az Abtv. 43. §-ában meghatározott rendelkezés szerint történő bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangját szíveskedjék felülvizsgálata indokolt, a bírósági döntések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény Alapvetés címének

- B) cikk (1) bekezdésében,
- az C) cikkében,
- az R) cikkében,
- a T) cikkében, továbbá

az Alaptörvény *Szabadság és felelősség címének*

- cikkében,
- az V. cikk
- XXVIII. cikk (1) bekezdésében és
- XXVIII. cikk (7) bekezdése, továbbá

az Alaptörvény *Az állam címének, A bíróság alcímének*

- 25. cikkében
- 28. cikkében

meghatározott rendelkezés szerint indokolt megállapítani és a bírósági döntéseket indokolt lenne megsemmisíteni. A szerző álláspontja szerint a bírósági döntések az ügy érdemben hozott, valamint a bírósági eljárásokat érdemben befejező döntéseknek minősülnek. A bírósági döntésekben a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség abban testesül meg, hogy a bírósági eljárásokban nem érvényesül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárásához való jog és az Alaptörvény XXXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog. A bírósági eljárásokban kizárólag formálisan került sor a jogorvoslat biztosítására, beadványaink, kérelmeink érdemi, materiális, azaz tartalmi elbírálására nem került sor, amely a jogorvoslathoz való jog sérelmét idézte elő. A bíróság döntéseik több esetben vélelmezhetően joggal való visszaélést valósítanak meg, ezért önkényesnek minősülnek, amellyel miatt a bírósági döntések alaptörvényt sértőek, az alaptörvény-sértő döntések megsemmisítendőek. A tisztességes eljárásához és a jogorvoslathoz való jog bíróságok eljárásban történő elmaradása alaptörvényben biztosított tulajdonhoz való jog érvényesülését is korlátoz. Az Abtv. 27. §-ában meghatározott rendelkezés alapján előterjesztett alkotmánybírói eljárásokban az Abtv. 29. §-ában meghatározott rendelkezés szerinti alkotmányjogi panaszok az a fentiekben részletezett bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességek és a részletezett alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdések alapján történő befogadása indokolt.

Jelen tanulmányban a bírósági végrehajtási eljárásban előterjeszhető alkotmányjogi panaszai az érdemi döntés fogalmának meghatározásában összpontosulnak. A szerző álláspontja szerint eltérő meghatározás jelenik meg az érdemi döntés fogalmára vonatkozóan az alkotmánybírói és a bírósági végrehajtási eljárásban. Az Alkotmánybírói eljárás szerint kizárólag a bírósági végrehajtást megszüntető, befejező, lezáró bírósági döntés minősül érdemi döntésnek, amellyel szemben alkotmányjogi panasz indítványt lehet előterjeszteni. A

bíróági végrehajtási eljárásokban a bíróági végrehajtási eljárások foganatosítása során igénybe vehető jogorvoslatok végrehajtási cselekményekhez kötődnek. A bíróági végrehajtási eljárásokban igénybe vehető jogorvoslatok alkotmánybíróági érdemi döntés időpontjában történő benyújtásakor elkésettség valósul meg, ezért a beadványokat a bíróságok elkésettség okán nem vizsgálják meg érdemben. Az alkotmányjogi panasz indítványok befogadásának és érdemi elbírálásának hiányában a következőkben részletezett indokok alapján a tisztességes eljáráshoz való jogot és a jogorvoslathoz való jogot sértő bíróági döntések is látenciában maradhatnak. A bíróági végrehajtási eljárási cselekmények ellen előterjesztett végrehajtási kifogásokban az egységesen kialakult, a 1878/2008. számú polgári elvi határozatban (Legf. Bír. Pfv. V. 20.173/2008.) is rögzített bírói gyakorlat szerint „[k]iemeli a Legfelsőbb Bíróság, hogy az elmulasztott jogorvoslat előterjesztésének lehetőségét a későbbi, más végrehajtási intézkedések elleni kifogás előterjesztése nem "éleszti fel". A végrehajtás során befolyt összeg kifizetése érdekében készített felosztási tervvel szemben előterjesztett kifogás keretében az árverés törvényessége már nem volt vizsgálható. Az pedig, hogy az árverés jogszerűen zajlott-e le, csakis attól függ, hogy a végrehajtó megtartotta-e a Vht. vonatkozó szabályait. A végrehajtási kifogás előterjesztésére biztosított törvényi határidő elmulasztása pedig nem menthető ki azzal sem, hogy a jogsértést az érdekelt csak a felosztási tervvel kapcsolatos eljárásban ismerte fel”.

Az Alkotmánybíróóság egységes alaptörvény-értelmezési gyakorlata szerint a bíróági végrehajtási eljárás foganatosítása során meghozott jogerős bírói döntések nem minősülnek érdemi döntésnek, ezért e döntések ellen nem lehet alkotmánybíróági eljárást kezdeményezni. Amennyiben a megnevezett bíróági végrehajtási eljárásban a bíróági végrehajtási eljárásban a bíróági végrehajtási eljárás befejezésére kerül sor, abban az esetben az érdemi döntés ellen előterjesztett jogorvoslat a Vht. 217. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezések és az elvi határozatban foglalt indokok alapján nyilvánvalóan elkésetten előterjesztett jogorvoslatnak minősülnek, amelyet hivatalból elutasítanak. Az Abtv. 30. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint alkotmánybíróági eljárást sem lehet kezdeményezni. Az Alkotmánybíróóság a 3/2013. (II. 14.) AB határozatban, a 5/2014. (II. 14.) AB határozatban, arra az álláspontra helyezkedett, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű döntésnek minősül, hogy kizárólag a kérelmet formálisan elutasító döntés ellen lehet jogorvoslatot előterjeszteni. A 21/2013. (VII. 19.) AB határozatban az Alkotmánybíróóság ugyancsak arra a megállapításra jutott, hogy a bíróságok alapjogot korlátozó jogértelmezése alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, amely az indítvány befogadását és az alapsértő-bírói döntés megsemmisítését eredményezi. Az előzőekben részletezett indokok alapján kérelmezzük az alkotmányjogi panasz befogadását és érdemi elbírálását. Az előzőekben részletezett indokok alapján kérelmezzük az indítványban meghatározott bírói döntések bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség miatt történő megsemmisítését is. A következőkben részletezett indokok alapján beadványunk indokait az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésre vonatkozó követelményeknek megfelelően is előterjesztjük. A jogerős bíróági döntések az Abtv. 27. § - ában meghatározott rendelkezés szerint nem minősülnek érdemi döntésnek, amelyek a felülvizsgálati kérelem előterjeszthetőségének kizártsága és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLI. törvény 163. § (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott rendelkezés szerinti közzététel elmaradása miatt az alaptörvény-sértő bíróági döntések látenciában maradását, ezáltal az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott demokratikus jogállamiság részét képező jogbiztonság elvében megtestesülő normavilágosság és kiszámíthatóság elvének sérelmét jelentheti, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott tisztességes eljáráshoz való jog részét képező jogorvoslathoz való jog sérelmét idézik elő.

Ebből következően a szerző megítélése szerint az Alkotmánybíróóság a jogszabályi rendelkezések hiánya miatt a bíróági végrehajtási eljárásban, mint nemperes eljárásban nem

látja el az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feladatát, e jogterületen nem érvényesül az Alaptörvényben meghatározott rendelkezések védelme, az e körben bekövetkezett alapjogsérelmek miatt a Vht. 217. § (1) bekezdésének harmadik jogtételében, mondatában meghatározott végrehajtási kifogás előterjesztésére vonatkozó 3 hónap objektív határidő elteltére figyelemmel a bírósági végrehajtási eljárásban meghozott érdemi döntést követően nem terjeszthető elő jogorvoslat, ezáltal a sérelmes intézkedések látenciában maradnak. A végrehajtó intézkedése ellen a törvényi határidőn belül előterjesztett végrehajtási kifogás és a végrehajtási kifogást elbíráló döntés ellen a Vht. 218. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint előterjesztett fellebbezést elbíráló döntés ellen a bírósági végrehajtási eljárásban meghozott érdemi döntés időpontjában az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerint elkészttség miatt pedig már nem terjeszthető elő alkotmányjogi panasz indítvány. Az előzőekben előterjesztett kérelmünk, indítványunk indokaként előadjuk, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság, amely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzula tartalmaz. A jogbiztonság elve rögzíti azon követelményt, hogy a jog egésze, egyes részterületei és szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára is előre láthatóak, egyértelműek legyenek. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint (33/2014. (XI. 7.) AB határozat, 3/2016. (II. 22.) AB határozat) szerint az önkényes jogalkalmazásra lehetőséget biztosító jogszabály ellentétes a normavilágosság elvével. Az Alkotmánybíróság által kialakított, a bírósági végrehajtási eljárások alkotmányossági vizsgálatának mellőzésére vonatkozó gyakorlat, a felülvizsgálat jogintézményének hiánya, valamint a jogerős döntések nyilvánosság számára történő közzétételének elmaradása a jogerős döntésekben megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség látenciában maradását, ezáltal a bíróságok számára önkényes jogalkalmazásra ad lehetőséget, amely ellentétes a normavilágosság elvével. Az Alkotmánybíróság meghatározása szerint a jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége. Az Alkotmánybíróság 3/2016. (II. 22.) AB határozatában arra az álláspontra helyezkedett, hogy az önkényes joggyakorlás semmilyen jogszabályi felhatalmazás mellett nem megengedett, az alaptörvény-sértő jogértelmezés megsemmisítésére hozta létre a jogalkotó az Alkotmánybíróságot. A jogszabályi szabályozás hiányából eredően azonban a jogerős bírói döntésekben megnyilvánuló önkényes alaptörvény-sértő jogalkalmazások nem kerülnek érdemi elbírálásra, illetőleg látenciában maradnak, amely ellentétes a jogbiztonság elvével. Az előzőekben részletezett indokok alapján kérelmezzük a jogszabályi rendelkezés alkotmánybírósági eljárásban történő vizsgálatát és megsemmisítését, amelyre az Alkotmánybíróság a 3293/2019. (XI. 18.) AB határozatában is rámutatott. Jelen esetben a Vht. 214. § (1) bekezdésében, a Bszi. 163. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint a Vht. 214. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezésből eredően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadóan alkotmányos követelményként szükséges megállapítani e bírói döntések nyilvánosság számára történő közzétételét, a felülvizsgálat jogintézményének, valamint az alkotmánybírósági eljárás lefolytatásának biztosítását. Az Alkotmánybíróság a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatában megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amely nem korlátozható. A tisztességes eljáráshoz való jog részét képező jogorvoslathoz való jog megsértése a bírósághoz fordulás jogával is összefüggésben áll. A bíróságok a beadványokat nem vizsgálták érdemben, ezáltal a jogorvoslathoz való jog alapjogsérelmét idézték elő. A bíróságok az alkotmányjogi panasszal érintett eljárásokban a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát nem juttatták érvényre. A 3027/2018. (II. 6.) AB határozatban megsemmisítéshez vezetett a tárgyalás elmaradása is.

Az előzőekben részletezett indokok alapján megállapítható, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot és a jogorvoslathoz való jogot szükségtelenül, aránytalanul és helyreállíthatatlanul korlátozó döntésnek minősül, amely miatt az alaptörvénnyel érintett

döntések megsemmisítendőek. A Vht. 9. § - a egyértelműen meghatározza, hogy a bírósági végrehajtási polgári nemperes eljárásban *a polgári perrendtartásról* szóló 2016. évi CXXX. törvény 630. § (6) bekezdésében meghatározott rendelkezés szerint alkalmazandó *a polgári perrendtartásról* szóló 1952. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseit kell alkalmazni. A Pp. 2. §-ában meghatározott rendelkezés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljáráshoz való jog érvényre juttatását a bíróság feladataként határozza meg, amelynek az előzőekben részletezett bíróságok nem tettek eleget, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jogosultsággal is ellentétes. A jogorvoslathoz való jogon túlmenően a döntés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárás biztosításához való alapjog sérelmét is eredményezte figyelemmel arra, hogy a bírósági eljárásban a bíróság nem érvényesítette az eljárás tisztességes lefolytatásához való jogot. A szerző álláspontja szerint a bírósági végrehajtási eljárásokban igénybe vehető alkotmánybírósági eljárások áttekintése indokolt.